

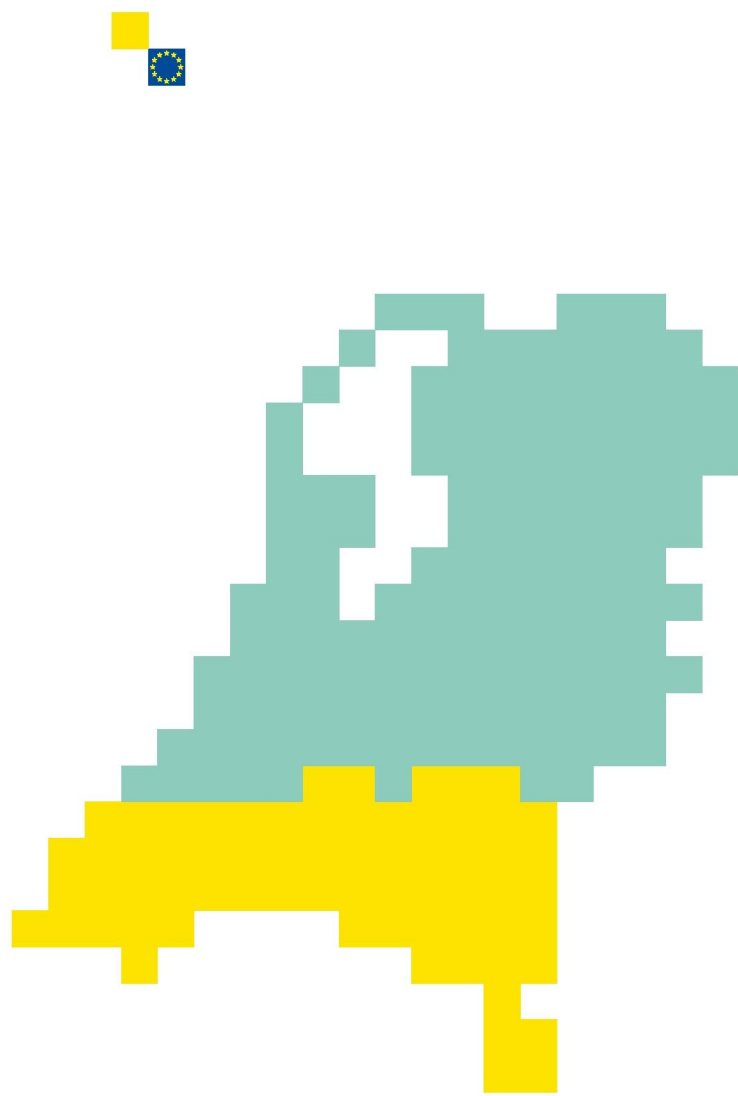
20

OPZUID
**EUROPEES INNOVATIE-
PROGRAMMA VOOR
ZUID-NEDERLAND**

Publiekssamenvatting
Jaarverslag

15

OPZUID EUROPEES INNOVATIE- PROGRAMMA VOOR ZUID-NEDERLAND

Publiekssamenvatting
Jaarverslag 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Context van het programma	5
3. Column: Oogsten met eendracht	6
4. Doelstellingen OPZuid	7
5. Project in de schijnwerpers: Smart Industry Fieldlab CAMPIONE	8
6. Organisatie OPZuid	9
7. Uitvoering van het programma in 2014 en 2015	10
8. Project in de schijnwerpers: Bio Infrastructuur & Kennis (BIK)	12
9. Feiten en cijfers	13
10. Project in de schijnwerpers: AMARYLLIS	15
11. Colofon	16

Inleiding

Het Operationeel Programma Zuid-Nederland 2014-2020, kortweg OPZuid, is een Europees innovatieprogramma voor de provincies Zeeland, Limburg en Noord-Brabant.

Het biedt subsidiemogelijkheden voor projecten die gericht zijn op innovatiebevordering binnen het MKB en de overgang naar een koolstofarme economie. Daarbij kunt u denken aan:

- Het versterken en verbreden van het Zuid-Nederlandse innovatiesysteem door het stimuleren van verbindingen tussen internationale topclusters onderling en tussen de internationale en de nationale topclusters. Dit moet ervoor zorgen dat het MKB beter aan kan haken op de kennis die wordt ontwikkeld in onderzoeksprogramma's en op onderzoeks-capaciteit bij derden.
- Stimulering van open innovatie door middel van bijvoorbeeld living labs, proeftuinen, co-creatie, sociale innovatie en het benutten van design.
- Bevordering van samenwerking tussen bedrijven onderling en tussen bedrijven, kennis- en onderzoeksinstellingen en overheden.
- Betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsvraag naar technisch geschoolde mensen, door stimulering van onderwijs-programma's en -voorzieningen waarbij zowel bedrijfsleven als kennisinstellingen betrokken

zijn en die inspelen op de kwalitatieve eisen die het bedrijfsleven in de topclusters stelt aan technisch talent.

- Vernieuwing in technieken, producten, processen en diensten op het vlak van duurzame energieproductie en energie-efficiëntie.
- Slimme uitrol van nieuwe technieken in de gebouwde omgeving.

Dit is de publiekssamenvatting van het Jaarverslag 2015 van het OPZuid. Het betreft het eerste verslag in de programmaperiode 2014-2020. Dit jaarverslag is een korte weergave van de activiteiten en de bereikte resultaten van het OPZuid in het jaar 2015.

Het jaar 2014 stond voornamelijk in het teken van inrichting en voorbereiding. In 2015 is echt begonnen met de uitvoering van het programma. Zo vonden in 2015 de eerste openstellingen van het programma plaats en werden de eerste subsidies toegekend.

Deze publiekssamenvatting vormt samen met de financiële rapportage in het System for Fund Management van de Europese Commissie, het jaarverslag OPZuid.

Context van het programma

Het OPZuid maakt deel uit van het Europese **cohesiebeleid**. In het cohesiebeleid voor de jaren 2014-2020 staat Europa voor de uitdaging om te herstellen van de diepste economische crisis sinds decennia. Dit herstel zal gerealiseerd dienen te worden in een context van een steeds urgenter wordende klimaatproblematiek, toenemende vergrijzing en bevolkingsafname in delen van Europa. De economie van Europa zal, om te kunnen herstellen, innovatiever, duurzamer en socialer moeten worden.

Operationele programma's in de lidstaten zijn belangrijke instrumenten om het Europese beleid te realiseren. In dat kader hebben de provincies Zeeland, Limburg en Noord-Brabant in samenwerking met het Rijk een innovatieprogramma

voor Zuid-Nederland opgesteld voor activiteiten die medegefinancierd kunnen worden uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Zowel de genoemde provincies als het Rijk dragen hieraan hun financiële steentje bij. Het EFRO is één van de Europese structuurfondsen waarmee het cohesiebeleid van de Europese Unie wordt gerealiseerd.

De basis voor het OPZuid is de Regionale Innovatie Strategie voor Slimme Specialisatie (**RIS3**) van Zuid-Nederland (zie schema), waarin de doelstellingen van Europa zijn vertaald naar regionale maatschappelijke uitdagingen en focus is aangebracht op een aantal sterke clusters met concurrentiekracht.

Regionale Innovatie Strategie voor Slimme Specialisatie (RIS3) van Zuid-Nederland

Oogsten met eendracht

Eendracht maakt macht. Dat willen we als drie zuidelijke provincies van Nederland met OPZuid aan Europa laten zien. Nu ook heel concreet, met onze eerste oogst van initiatieven die met hun slimheid duidelijk maken dat een sterke, innovatieve en koolstofarme Europese economie, binnen handbereik ligt. Bij de start van dit Europees innovatieprogramma in 2014, vergeleek ik Limburg, Noord-Brabant en Zeeland niet voor niets met de drie musketiers, die samen successen scoorden onder het motto 'Eén voor allen, allen voor één'. Nu durf ik zover te gaan dat de musketiers inmiddels in de voorhoede zijn beland. In de voorhoede van samenwerking, niet alleen met elkaar als provincies, maar samen met gemeenten, ondernemers, onderzoekers en onderwijs. En niet alleen regionaal, maar bovenal Europees, als één van de 20 economisch sterke Europese regio's in het Vanguard Initiative. Als ware aanjagers van echte voorhoede-initiatieven trekken we samen 'ten strijde' voor een sterke Europese economie.

Die aanjaagrol zie ik terug in onze eensluidende strategie, de RIS3. Een slimme strategie voor regionale innovatie door slimme projecten. Slim in de zin van innovatief en toepasbaar in één, maar ook slim in aanpak en wijze van beoordelen. Daar onderscheiden we ons in: niet de overheid maar juist het veld is aan zet. Niet pas bij de beoordeling van een subsidieaanvraag, maar al bij het prille begin van ontwikkeling van kansrijke projecten. Projecten die nadrukkelijk de betrokkenheid van ondernemers en onderzoekers opzoeken, met als voorbeeld de drie internationale topclusters en vier nationale topclusters met internationale potentie. We leggen de focus op Smart Food, Smart Technology, Smart Materials en Smart Logistics. Dat jagen wij aan.

De agenda's worden afgestemd en de juiste projecten voorbereid. De steden met een gezamenlijke Zuid-Nederlandse strategie om de overgang naar een koolstofarme economie te bewerkstelligen. De Kamers van Koophandel en Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen, die de handen ineen hebben geslagen om het geheel voor de Zuid-Nederlandse MKB'er overzichtelijk te houden met een gezamenlijk dienstverleningsconcept en instrumentarium. De drie provincies Noord-Brabant, Limburg en Zeeland hebben als Zuid-Nederland voldoende in handen als gesprekspartner voor Brussel, Den Haag, Vlaanderen, Wallonië en Noordrijn-Westfalen.

Kortom, de regionale innovatiestrategie (RIS3) is inmiddels uitgegroeid tot een waar visitekaartje voor Zuid-Nederland. Niet alleen voor OPZuid, maar ook als kader voor:

- Kanteling van het economisch Rijksbeleid
- Programmatisch werken
- Internationale samenwerking (Vanguard-Initiative)
- Identificatie van majeure projecten (investeringspakket Juncker)

We laten zien dat eendracht in onze kracht, gezamenlijkheid in samenwerking en eenheid in strategie ons samen nog verder brengt. En ons daadwerkelijk doet oogsten.

Ik zie nu al uit naar de volgende oogst!

drs. Th.J.F.M. (Theo) Bovens

Voorzitter Comité van Toezicht Operationeel
Programma Zuid-Nederland 2014-2020
Commissaris van de Koning in de provincie Limburg

“Als ware aanjagers van echte voorhoede-initiatieven trekken we samen ‘ten strijde’ voor een sterke Europese economie.”

Drs. Th.J.F.M.
(Theo) Bovens

Doelstellingen OPZuid

Het OPZuid richt zich specifiek op verbetering van het regionale concurrentievermogen en de werkgelegenheid. In dat kader is gekozen voor een focus op de volgende **investeringsprioriteiten** uit het Europese beleid:

PRIORITEIT 1B	Innovatiebevordering
PRIORITEIT 4F	Overgang naar een koolstofarme economie

Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar het innovatieve MKB in de benoemde topsectoren en hun relaties met kennisinstellingen en grote bedrijven.

Voor de prioriteit innovatiebevordering focust het OPZuid zich op verbindingen, de zogenaamde cross-overs, tussen internationale topclusters onderling en verbindingen tussen de internationale topclusters met nationale topclusters. Voor het speerpunt koolstofarme energie ligt de nadruk op slimme uitrol in de gebouwde omgeving.

PRIORITEIT INNOVATIEBEVORDERING

Binnen deze investeringsprioriteit kunnen projecten ingediend worden die bijdragen aan versterking van het open innovatiesysteem, versterking van het valorisatievermogen van het MKB of de human capital agenda.

■ *Zie tabel 1.*

Tabel 1

Investeringsprioriteit		Soort projecten	Beschikbaar budget (EFRO)
1B1	Versterking open innovatiesysteem	Samenwerkingsprojecten van bedrijven, kennisinstellingen en overheid, optimaliseren van beschikbare innovatiecapaciteit, living labs, proeftuinen.	€ 42.420.767
1B2	Versterking valorisatievermogen MKB	Het omzetten van bestaande en nieuwe kennis en kunde naar nieuwe producten, processen of diensten.	€ 21.210.384
1B3	Human capital agenda	Aansluiting onderwijs en arbeidsaanbod op arbeidsvraag van de topclusters naar technisch geschoolde mensen, betrokkenheid bedrijfsleven bij onderwijsprogramma's en -voorzieningen.	€ 11.362.706

PRIORITEIT KOOLSTOFARME ECONOMIE

Duurzame energie en duurzaamheid in brede zin (circulaire economie, grondstoffenefficiëntie) zijn in de Regionale Innovatie Strategie van Zuid-Nederland geïdentificeerd als maatschappelijke uitdagingen. Het doel van deze investeringsprioriteit is het stimuleren van innovatie gekoppeld aan een slimme uitrol van koolstofarme technologieën en instrumenten gericht op de gebouwde omgeving. *Zie tabel 2.*

Bij projecten binnen deze prioriteit is een grote rol weggelegd voor de gemeenten in Zuid-Nederland, immers de acties dienen te worden gedaan in

de gebouwde omgeving. Een cruciale stap in de introductie van vernieuwende koolstofarme technologieën en instrumenten is de fase van testen, demonstreren en eerste toepassing van de innovaties in hun operationele omgeving. Met deze 'slimme uitrol' op beperkte schaal, kan de effectiviteit van deze innovaties in de praktijk worden aangetoond, als voorbode van een grootschalige uitrol in een later stadium en in andere en grotere (geografische) gebieden. Woningcorporaties, vastgoedontwikkelaars en -exploitanten en individuele vastgoedeigenaren zijn onder andere de partijen die de geslaagde vormen van slimme uitrol uiteindelijk moeten oppikken.

Tabel 2

Investeringsprioriteit	Soort projecten	Beschikbaar budget (EFRO)
4F1	Overgang naar een koolstofarme economie / slimme uitrol	Onderzoek, ontwikkeling en toepassing van vernieuwende koolstofarme technologieën en instrumenten.
		€ 34.088.117

Smart Industry Fieldlab CAMPIONE: 100% voorspelbaar onderhoud

Onderhoud voor chemie- en procesbedrijven 100% voorspelbaar maken, waardoor de productiviteit, beschikbaarheid en veiligheid van productie-middelen significant worden verbeterd, tegen lagere kosten. Dat is het doel van het Fieldlab Campione. De afkorting CAMPIONE staat voor Condition-Based Maintenance for the Process Industry - Open Network Environment.

Projectleider Paul van Kempen: "De output van onze fabrieken zal worden verhoogd. Via de ontwikkeling, integratie en implementatie van een breed palet aan state-of-the-art technieken en methodieken op het gebied van Condition Based Maintenance, kan de sector een enorme stap zetten vanuit de huidige praktijk met correctief en preventief onderhoud, naar onderhoud van de toekomst in de vorm van 'predictive maintenance'. Bovendien kan CBM van productiefaciliteiten in het buitenland uitgroeien tot een mooi export product."

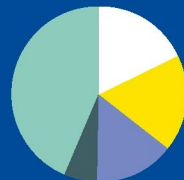
Projecttitel

Smart Industry Fieldlab CAMPIONE

Begunstigde
Dutch Institute World Class Maintenance

Financiering
Europees programma OPZuid 2014-2020

Totale projectkosten	€ 11.937.872
EFRO	€ 2.089.128
Rijk	€ 2.089.128
Provinciale cofinanciering	€ 1.790.680
Cofinanciering gemeenten Tilburg en Rijen	€ 700.000
Eigen bijdrage projectpartners	€ 5.268.937

Het Fieldlab biedt bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen de mogelijkheid om te experimenteren met de nieuwste technieken, innovaties op het gebied van condition monitoring en big data door te ontwikkelen en te demonstreren en personeel op te leiden.

Het Fieldlab wordt deels virtueel gerealiseerd en deels fysiek opgezet op vier locaties: op de Aerospace en Maintenance Campus in Gilze-Rijen (harde techniek, chemie), op de Universiteit van Tilburg (menselijke aspecten) en in de vorm van twee Living Labs bij Sitech Services en FujiFilm. In combinatie met de Living Labs voor de chemie- en procesindustrie is het wereldwijd uniek. De verwachting is bovendien dat de CAMPIONE-infrastructuur prima gebruikt kan worden voor het stimuleren van innovaties op het gebied van CBM, Big Data en Human Factors binnen andere sectoren.

Binnen het CAMPIONE-project wordt door een groot aantal partners samengewerkt. Er zijn maar liefst 9 grote bedrijven, 11 MKB bedrijven, 9 onderwijs- en kennisinstellingen en 4 intermediairs bij betrokken, waaronder DAF, Dow Benelux, Ericsson Telecommunicatie, FUJIFILM, Sitech Geleen, IMS International, ROC Tilburg, Universiteit van Tilburg, Technische Universiteit Eindhoven, Avans Hogeschool en Hogeschool Zeeland.

5 VRAGEN AAN

Paul van Kempen

operationeel directeur World Class Maintenance, projectleider CAMPIONE

1. Wat heeft u met behulp van de OPZuid subsidie kunnen realiseren?

De subsidie heeft gediend als belangrijke aanjager voor het Fieldlab CAMPIONE dat inmiddels met 30 partners en vier concrete locaties (meerdere deelprojecten) zorgt voor een slimmere procesindustrie. Europese subsidieprogramma's zijn onmisbaar als aanjager voor dit soort projecten.

Ze zorgen ervoor dat innovatieve projecten en ideeën ook daadwerkelijk van de grond komen. En daardoor hebben ze een belangrijk aandeel in de innovatieve kracht van Europa als geheel.

2. Wat is de verwachte impact van uw project?

Een procesindustrie in Nederland met slimmere onderhoudsactiviteiten: 100% voorspelbaar onderhoud. Dit zorgt ervoor dat kosten dalen, en veiligheid en duurzaamheid stijgen.

3. Is er bij uw project sprake van innovatie?

Zeker. Om onderhoud 100% voorspelbaar te maken zijn slimme technieken nodig: sensoren die de status van installaties meten, datamodellen die de informatie doorgeven en verwerken, systemen die datastromen kunnen koppelen, systemen die ervoor zorgen dat het datamodel de juiste voorspellende waarden op tijd signaleren en doorgeven, procesmatige modellen die ervoor zorgen dat structuren en culturen van bedrijven aangepast zijn op dit nieuwe werken en onderwijs zodat technisch personeel goed opgeleid is om met deze technieken te werken. Innovatieve onderwerpen, zoals Big Data en Internet of Things zijn key.

4. Heeft uw project invloed op het verbeteren van lokale, regionale en interregionale samenwerkingsverbanden?

Zeker. In het Fieldlab CAMPIONE werken meerdere bedrijven, organisaties en ook onderwijsinstellingen aan 'slimmer onderhoud'. Binnen de groep bedrijven vinden deelprojecten plaats met samenwerkingsverbanden op zowel lokaal niveau (binnen het Living Lab van Sitech in Geleen bijvoorbeeld) als landelijk niveau.

5. Wat gebeurt er na de looptijd van uw OPZuid project?

Fieldlab CAMPIONE is nog maar kort geleden gestart (eind 2015), maar we werken nu al dagelijks aan de side initiatieven. Zo zijn er al initiatieven die zich op het centrale fieldlab in Gilze Rijen willen vestigen. Dit soort initiatieven zorgen voor een vliegwielt, een beweging die in gang wordt gezet en die ervoor zal zorgen dat het Fieldlab CAMPIONE ook na de subsidieperiode kan blijven bestaan.

Organisatie OPZuid

In het OPZuid 2014-2020 wordt, nadrukkelijker dan voorheen, gestuurd op de werving van kwalitatief goede projecten. Waar in de vorige programmaperiode gewerkt werd vanuit het 'first come, first serve'-principe, wordt nu gewerkt met een tendersystematiek.

De inhoudelijke beoordeling van de kwaliteit van projectaanvragen is in handen van een deskundigencommissie, die bestaat uit onafhankelijke deskundigen met expertise en ervaring in de voor Zuid-Nederland belangrijke sectoren en kennisgebieden. Op dit moment bestaat de deskundigen commissie uit twee vaste leden en een pool van flexibele leden die per openstelling geselecteerd kunnen worden op basis van hun expertise. Deze deskundigen brengen een advies uit over de ingediende projecten, op basis van een score op vijf landelijk bepaalde beoordelingscriteria. De ervaring die we in 2015 hebben opgedaan met de deskundigencommissie is positief. Uit de eerste openstellingen hebben de deskundigen 33 kwalitatief goede projecten geselecteerd.

In de projectontwikkeling en programmasturing speelt 'het veld' een belangrijke rol. **Triple helix-organisaties en regionale ontwikkelingsmaatschappijen** bieden ondersteuning bij de ontwikkeling van kwalitatief goede projecten, die aansluiten bij de RIS3 van Zuid-Nederland, en bij het leggen van verbindingen met potentiële projectpartners. Ondernemers en kennisinstellingen met een projectplan, kunnen bij hen terecht.

Een stuurgroep, die bestaat uit vertegenwoordigers van de zeven triple helix organisaties, de provincies, de steden in Zuid-Nederland en het Rijk (ministerie van Economische Zaken), is adviserend ten aanzien van de strategisch inhoudelijke sturing op programmaniveau.

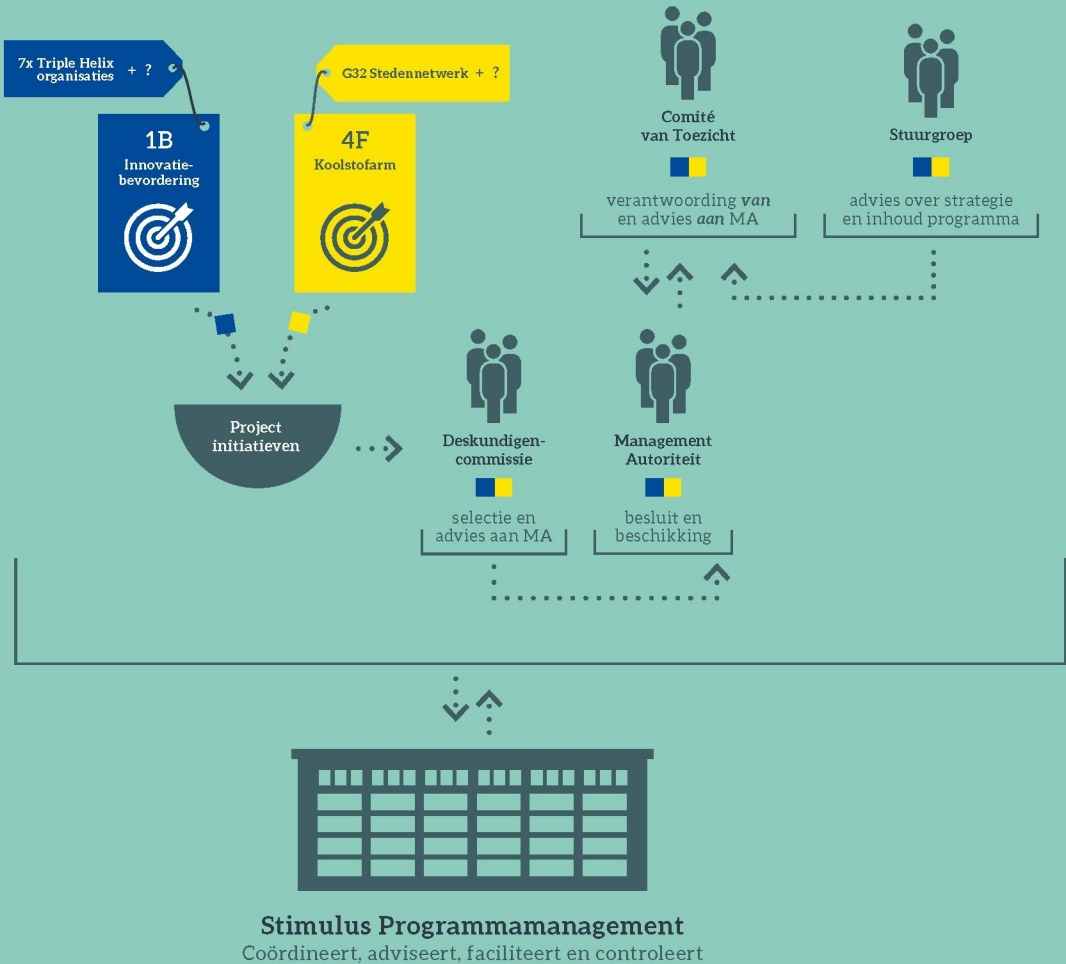
De stuurgroep adviseert aan het Comité van Toezicht. Dit is een verandering ten opzichte van de subsidieperiode 2007-2013, toen de stuurgroepen voornamelijk op het niveau van projectbeoordeling en -selectie opereerden. De stuurgroep is in 2014 en 2015 in totaal vijf keer bijeen gekomen. In deze vergaderingen stond de strategische invulling van het programma voor 2015 centraal.

Een Comité van Toezicht, onder voorzitterschap van de Commissaris van de Koning in Limburg, ziet toe op de correcte uitvoering van het programma: het beoordeelt de financiële gegevens van het programma, evalueert de uitvoering en volgt de vooruitgang die geboekt is met de verwezenlijking van de doelstellingen. Het Comité van Toezicht bestaat uit één vertegenwoordiger namens de drie Zuidelijke provincies, het Rijk, de Europese Commissie, kennisinstellingen, milieuorganisaties, het maatschappelijk middenveld, werkgevers- en werknemersorganisaties. Het Comité van Toezicht is sinds de start van het programma zes keer bij elkaar gekomen.

De provincie Noord-Brabant is door de staatssecretaris van Economische Zaken aangewezen als Management Autoriteit voor het OPZuid en draagt als zodanig de eindverantwoordelijkheid over de inhoudelijke en financiële uitvoering van het programma.

Stimulus Programmamanagement is de afdeling van de provincie Noord-Brabant die het OPZuid uitvoert, in nauwe samenwerking met **steunpunten** bij de provincies Noord-Brabant, Limburg en Zeeland en het G32 Steden netwerk. Stimulus adviseert en faciliteert projectaanvragers en -uitvoerders en controleert de voortgang en rechtmatigheid van de projecten.

Organisatie van het OPZuid

Uitvoering van het programma in 2014 en 2015

Op 29 oktober 2014 hebben gouverneur Bovens van Limburg, de gedeputeerden van de drie Zuid-Nederlandse provincies en vertegenwoordigers van het ministerie EZ en de Europese Commissie gezamenlijk het officiële startschot gegeven voor het OPZuid 2014-2020, tijdens een startbijeenkomst voor partners en stakeholders.

Voorafgaand daaraan hebben in april 2014 en oktober 2015 twee bijeenkomsten plaatsgevonden met de diverse stakeholders binnen het programma om strategisch invulling aan het programma te geven. De bijeenkomst in april was gericht op een verdere invulling van de investeringsprioriteit Innovatiebevordering, terwijl de bijeenkomst in oktober gericht was op Koolstofarme Economie. De triple helix organisaties en de steden zijn uitgedaagd om respectievelijk op het gebied van innovatie en koolstofarme economie 'aanvalsplannen' te formuleren.

COMMUNICATIE

In aanloop naar de eerste openstellingen heeft Stimulus Programmamanagement diverse middelen ingezet om de doelgroepen te informeren over het OPZuid in het algemeen en de openstellingen in het bijzonder. Zo is er een nieuwe **website** gebouwd, met daarop uitgebreide informatie over de subsidie-mogelijkheden en procedures. In het voorjaar van 2015 zijn bovendien vier regionale bijeenkomsten georganiseerd om potentiële aanvragers op zowel financieel-technisch als praktisch gebied voor te lichten. Al deze bijeenkomsten waren druk bezocht door een variëteit aan potentiële aanvragers. Ter ondersteuning van deze activiteiten zijn tevens een OPZuid brochure en banner gemaakt en diverse nieuwsbrieven en persberichten uitgegeven.

Website: stimulus.nl/opzuid/

Startschot
OPZuid
oktober 2014

Tabel 3

Prioriteit	Totaalbudget	Budgetcall	Openstellingstermijn	Subsidiepercentage
1B1 Versterking Innovatiesysteem	± € 42 mln	€ 10 mln € 10 mln	1 apr. 2015 – 30 apr. 2015 1 nov. 2015 – 29 feb. 2016	Max. 35% OPZuid
1B2 Valorisatie MKB	± € 21 mln	€ 10 mln	1 apr. 2015 – 30 apr. 2015	Individueel max. 25% Samenwerking max. 35%
1B3 Human Capital Agenda	± € 11 mln	€ 5 mln	1 okt. 2015 – 30 nov. 2015	Max. 35% OPZuid
4F Koolstofarme economie	± € 34 mln	€ 10 mln	1 okt. 2015 – 30 nov. 2015	Max. 35% OPZuid

OPENSTELLINGEN

In maart 2015 zijn de eerste openstellingen **gepubliceerd**, deze waren gericht op de investeringsprioriteiten 1B1 versterking innovatiesysteem en 1B2 valorisatie in het MKB. Daarna is in het najaar van 2015 nog een drietal openstellingen geweest. In **tabel 3** een weergave van de openstellingen in 2015.

EVALUATIE VAN DE OPENSTELLINGEN

Het OPZuid bleek goed gevonden te worden door de doelgroepen. Van de vijf openstellingen werden er vier ruimschoots overtekend. Uiteindelijk is bij twee openstellingen het subsidieplafond gehaald. Bij twee andere openstellingen werd het subsidieplafond na de beoordeling van de deskundigencommissie niet bereikt. De laatste openstelling wordt pas in mei 2016 beoordeeld door de deskundigencommissie.

De openstellingen zijn allemaal goed verlopen. De beslistermijnen zijn gehaald en de beoordeling door de deskundigencommissie heeft het gewenste effect gehad. De geselecteerde projecten zijn kwalitatief goed en dragen bij aan de doelstellingen van het OPZuid.

Ook is er een behoorlijk aantal projecten afgewezen omdat ze inhoudelijk niet hoog genoeg scoorden.

Om in de toekomst de kwaliteit van de projectaanvragen nog verder te verbeteren, zijn via de Stimulus website de volgende **leerpunten** gecommuniceerd:

Inrichting van projecten

In de ingediende projectplannen werd over het algemeen weinig aandacht besteed aan de inrichting (organisatie) van het project. Zo ontbrak bijvoorbeeld informatie over rolverdeling, onderlinge afspraken tussen de aanvragers, aansturing en besluitvorming.

Businesscase

De deskundigen zijn van mening dat over de hele linie de kwaliteit van de businesscases hoger zou moeten zijn. Zo was er in veel gevallen weinig aandacht voor een doordachte strategie en de exploitatie en continuïteit van het project na de subsidieperiode. De meeste businesscase waren kwalitatief en generiek beschreven

Omgevingsanalyse / SWOT analyse

In veel projectplannen ontbrak een omgevingsanalyse of SWOT-analyse en een beschrijving van het krachtenveld waarin het project plaatsvindt.

Veelal werden projecten vanuit het eigen perspectief opgesteld. Interne innovaties/thema's werden beschreven, maar er werd niet naar de context van het cluster of thema gekeken. In veel voorstellen ontbrak bijvoorbeeld wat elders speelde op het vakgebied in Nederland, Europa of wereldwijd. Een aantal voorstellen in de calls van april 2015 is dan ook afgewezen omdat de deskundigen op de hoogte waren van soortgelijke initiatieven elders in Nederland, met in hun ogen meer geschikte consortia.

“Regionale innovatiestimulering is voor het MKB van steeds groter belang. OPZuid als het grootste en coherente programma voor stimulering van innovatie en duurzaamheid, vervult daarbij een cruciale rol. De start in 2015 heeft laten zien dat het animo van partners in de zogenaamde ‘triple helix’ groeiende is. Veel nieuwe initiatieven zijn al van de grond gekomen met betrekking tot structuurversterking, verhogen valorisatievermogen, overgang naar een koolstofarme economie en op het gebied van human capital.

Nu al kunnen we vaststellen dat OPZuid van wezenlijk belang zal zijn voor de toekomst van landsdeel Zuid op het gebied van nieuwe economische bedrijvigheid en duurzaamheid.”

Prof. Dr.
E.M. (Emmo) Meijer,
Voorzitter
Deskundigen commissie
OPZuid 2014-2020

BIO Infrastructuur & Kennis (BIK)

Het doel van het BIK-project is het professionaliseren en versterken van de positionering van de huidige biobased applicatiecentra in Zuid-Nederland. Deze spelen een grote rol in de begeleiding van het MKB bij biobased innovatietrajecten. Een applicatiecentrum is een ontwikkelwerkplaats voor onderzoekers, studenten en professionals. In twee jaar tijd wordt de bestaande infrastructuur van applicatiecentra verbeterd tot een internationaal onderscheidend, samenwerkend en open innovatiesysteem voor het MKB in de biobased ketens. Binnen dit project werken bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden uit de alle drie de Zuid-Nederlandse provincies nauw samen.

Partners binnen het project zijn Stichting Avans Hogeschool, Stichting BAC, Millvision, Green Chemistry Campus, Chemelot Innovation and Learning, Stichting Proefboerderij Rusthoeve, Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij, REWIN en Economische Impuls Zeeland.

Projecttitel

BIO Infrastructuur & Kennis (BIK)

Begunstigde

Stichting Avans Hogeschool

Financiering

Europees programma	OPZuid 2014-2020
Totale projectkosten	€ 1.518.043
■ EFRO	€ 531.314
■ Provinciale cofinanciering	€ 221.818
■ Eigen bijdrage projectpartners	€ 764.911

5 VRAGEN AAN

Erik Lammers

Projectleider Biobased Economy
Centre of Expertise Biobased Economy

1. Wat heeft u met behulp van de OPZuid subsidie kunnen realiseren?

Met het BIK-project wordt een infrastructuur gebouwd waar kennisinstellingen, overheden en bedrijven samenwerken op het gebied van biobased innovaties. Met biobased innovaties bedoelen we productontwikkeling. Via applicatiecentra in heel Zuid-Nederland, kunnen MKB-bedrijven producten en toepassingen ontwikkelen, testen en onderzoeken. Een van de applicatiecentra (BAC) houdt zich bezig met het ontwikkelen van bioplastics en composieten. Hun slogan is 'van één idee tot nul serie'. MKB-bedrijven die een bioplastic toepassing willen ontwikkelen, kunnen dus terecht bij het BAC. Marktonderzoek, prototyping, materiaal selectie, testen, productie van testmatrijzen zijn een greep uit het aanbod van het BAC. Dit applicatiecentrum zal laagdrempelig in samenwerking met de klant het project uitvoeren. Avans Hogeschool levert aan het BAC kennis en studenten, zodat de triple-helix rond is. De BIK-partners representeren de gehele biobased keten, van grondstof (Rusthoeve) tot halffabricaten en eindproducten (KIAC, BAC, NAC en CHILL).

2. Wat is de verwachte impact van uw project?

Zuid-Nederland zet vol in op de Biobased Economy. Instanties zoals de SER Brabant en SER Zeeland verwachten een grote groei van toegevoegde waarde en werkgelegenheid. Om deze verwachtingen waar te maken moeten nieuwe ketens zich verder ontwikkelen. Ook adviseert de SER om lokale MKB-bedrijven te ondersteunen bij de implementatie en marktontwikkeling van nieuwe duurzame technologie. Daartoe moet het innoverende MKB, naast voldoende fondsen, kennis en personeel, goede laagdrempelige toegang hebben tot open innovatie faciliteiten.

Die open innovatie faciliteiten, of Applicatie Centra, ontstaan de laatste jaren op basis van de vraag uit de markt. Deze applicatiecentra opereren nu

voornamelijk autonoom en gericht op het eigen cluster van MKB-ondernemers.

De infrastructuur, die opgezet wordt met dit project, wordt ingezet om de dienstverlening en de faciliteiten van de biobased applicatiecentra in Zuid-Nederland te professionaliseren. Het machinepark wordt uitgebreid, maar ook de onderlinge samenhang en samenwerking wordt tegelijkertijd versterkt. Dit zodat de verschillende applicatiecentra de mogelijkheden beter kunnen communiceren, zodat we in de looptijd van het project en daarna kunnen werken aan concrete innovaties. Door middel van samenwerking willen we ook nationaal en internationaal meer bekendheid genereren, zodat MKB-bedrijven de applicatiecentra ook weten te vinden.

3. Is er bij uw project sprake van innovatie?

Applicatiecentra hebben in principe altijd een innovatief karakter. Nieuwe materialen, werkwijzen, re-engineering en circulaire principes dragen gezamenlijk dat innovatieve karakter.

4. Heeft uw project invloed op het verbeteren van lokale, regionale en interregionale samenwerkingsverbanden?

We zitten nog maar in de beginfase van het project, maar wanneer we kijken naar de stip op de horizon waar we gezamenlijk naartoe willen, heeft het BIK zeker invloed op het verbeteren van lokale, regionale en zelfs interregionale samenwerkingsverbanden tussen triple helix-partners.

5. Wat gebeurt er na de looptijd van uw OPZuid-project?

Na de looptijd van het BIK-project staat er een infrastructuur die (inter)nationaal bekendheid geniet. We kunnen nog geen uitspraken doen over de borging van het project, omdat we pas net begonnen zijn (oktober 2015).

Feiten & cijfers

De aanvragen die zijn ingediend tijdens de openstelling van april 2015, zijn eind 2015 **beschikt**. Dat wil zeggen dat de projectaanvragers een brief hebben ontvangen met de mededeling dat aan hun project OPZuid-subsidie is toegewezen is. De projecten uit de overige openstellingen worden in 2016 beschikt.

INGEDIENDE PROJECTEN PER OPENSTELLING

Tabel 4 Binnen de openstelling 1B1 zijn de cijfers opgenomen die betrekking hebben op de eerste openstelling van 1 april tot 1 mei 2015. Dankzij de cofinanciering vanuit het Rijk kon aan alle projecten die door de deskundigencommissie waren als voldoende waren geselecteerd, subsidie worden toegekend. De projecten die zijn afgewezen, zijn op basis van inhoudelijke of rechtmatige gronden afgewezen.

De beoordelingen voor de openstellingen 1B3 en 4F waren op 31 december 2015 nog niet afgerond. Dit zal in het eerste kwartaal van 2016 geschieden, nadat de financieel-technische toetsing van de goedgekeurde projecten heeft plaatsgevonden.

PROJECTEN PER TOPCLUSTER

In de RIS3 is een aantal sectoren geselecteerd dat van belang is voor Zuid-Nederland. Deze sectoren zijn van (inter)nationaal belang voor Zuid-Nederland en hebben de meeste potentie. In de opzet van het programma is gekozen om juist de focus op deze sectoren te leggen.

Tabel 5 Van de goedgekeurde projecten kent het merendeel van de aanvragen een HTSM component (81%). Geconcludeerd kan worden dat projecten zijn goedgekeurd over de volle breedte van de topclusters van de RIS3 waarbij de internationale topclusters duidelijk de boventoon voeren.

COMMITTERINGEN EN REALISATIES

Onderstaande tabel geeft de committeringen weer per prioriteit as in 2015. Het overzicht betreft alleen de gecommitteerde projecten van de openstelling van april 2015. De overige openstellingen zijn op dit moment nog niet afgerond.

Tabel 6 De gecommitteerde EFRO subsidie komt nog niet overeen met de toegekende EFRO subsidie. Op 31 december 2015 was nog een project binnen prioriteit 1B1 niet gecommitteerd.

Er is op 31 december nog geen realisatie binnen de projecten. De eerste voortgangsrapportages zullen op 1 maart 2016 worden ingediend. Daarom is er nog geen uitgavenrealisatie in 2015. Gebaseerd op ervaring uit de subsidieperiode 2007-2013, is de verwachting echter dat in 2017 de uitgavenrealisatiedoelstelling N+3 wordt gehaald.

Tabel 4 Resultaat openstellingen in 2015

Prioriteit		Aantal volledige projecten	Aantal goedgekeurde projecten	Gevraagde subsidie (EFRO)	Toegekende subsidie (EFRO)
1B1	Versterking innovatiesysteem	27	9	€ 34.474.909	€ 10.000.000
1B2	Valorisatie MKB	68	24	€ 18.468.528	€ 6.851.766
1B3	Human Capital Agenda	8		€ 4.947.291	
4F	Koolstofarme economie	14		€ 16.689.622	

Tabel 5 Verdeling ingediende projecten per cluster

Topcluster	Aantal	Crossover ¹	Aantal
HTSM	15	HTSM	12
Agrofood en T&U	8	Agrofood en T&U	5
Chemie en Materialen	6	Chemie en Materialen	7
Biobased	3	Biobased	10
Life Sciences & Health	1	Life Sciences & Health	9
		Logistiek	4
		Maintenance	5

Tabel 6 Gecommitteerde middelen 2015

Prioriteit		Totale subsidiabele kosten	Gecommitteerde EFRO subsidie	Gecommitteerde publieke cofinanciering	Gecommitteerde private cofinanciering
1B1	Versterking innovatiesysteem	€ 36.298.190	€ 8.037.366	€ 15.376.948	€ 12.883.875
1B2	Valorisatie MKB	€ 22.510.500	€ 6.851.766	€ 419.659	€ 15.239.074
Totaal		€ 58.808.690	€ 14.889.133	€ 15.796.607	€ 28.122.949

¹ Let op: één project kan meerdere cross-overs kennen, bijvoorbeeld HTSM x Maintenance x Logistiek. Hierdoor is het aantal cross-overs hoger dan het aantal te honoreren projecten.

FINANCIERING VAN PROJECTEN PER FINANCIERINGSBRON

De EU-bijdrage is relatief minder dan voorzien. Met name de bijdrage vanuit private partners is hoger dan voorzien. De afwijking is nog minimaal. Zie *Figuur 1, 2 en 3*.

STAND VAN ZAKEN INDICATOREN

De inhoudelijke voortgang van het programma wordt gemeten aan de hand van elf Programma-indicatoren. Hiervoor zijn streefwaarden bepaald, die aan het einde van de programma-periode moeten zijn behaald. Van sommige indicatoren gelden tussentijdse doelen (mijlpalen), voor het eerst in 2018. Als deze tussentijdse doelen niet behaald worden, kan (een deel van) het programmabudget door de Europese Commissie worden ingehouden.

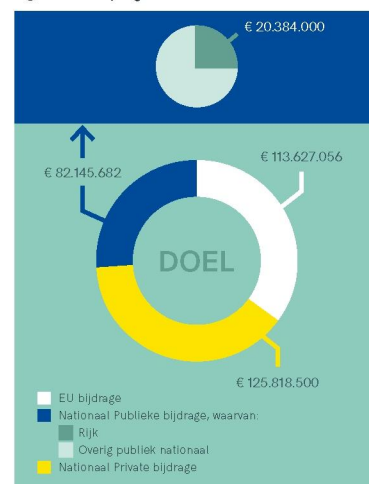
De committeringen van de indicatoren ten opzichte van de streefwaarden, zijn veelbelovend. Nuancering hierbij is dat de committeringen nog gerealiseerd en vastgelegd moeten worden.

Zie *Figuur 4*.

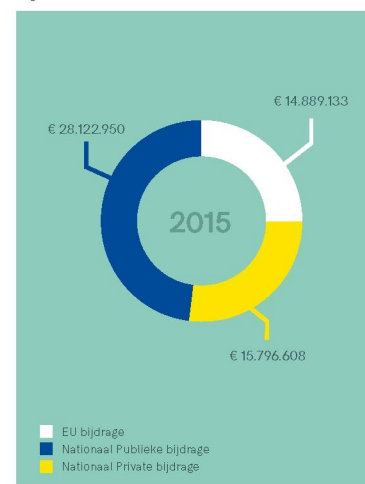
De openstelling 1B1 levert de grootste bijdrage aan de indicatoren. Dit is een logisch gevolg van de openstelling. De inhoudelijke focus van deze openstelling lag op samenwerking op innovatief gebied, waarbij er sprake moest zijn van een aantoonbare betrokkenheid van het MKB. Deze elementen komen terug in de indicatoren. Bij 1B2 is de inhoudelijke openstelling gericht op valorisatie in het MKB. Hierbij worden alleen MKB'ers ondersteund die zich op innovatie richten, waardoor de score op de indicatoren beperkter is.

Zie *Figuur 5*.

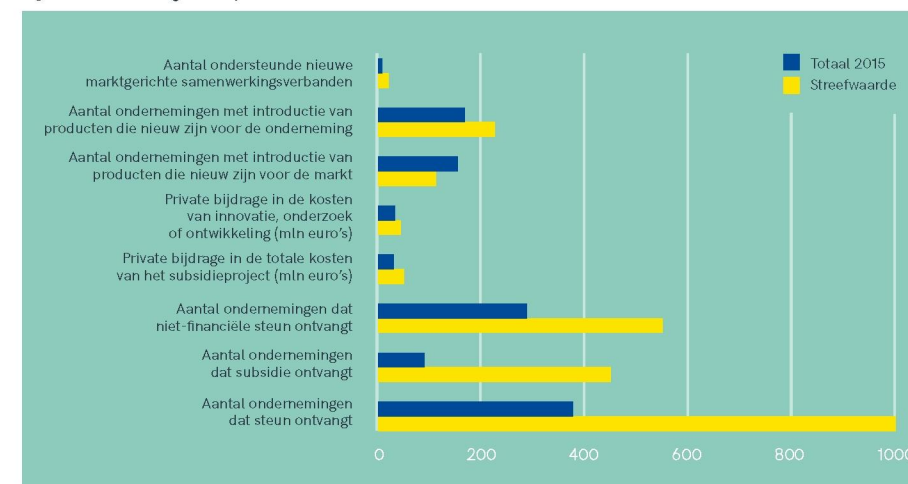
Figuur 1 Doel programma

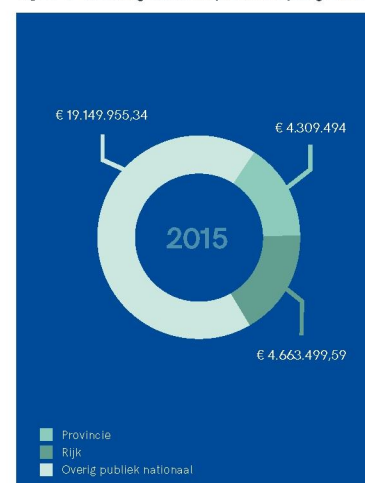
Figuur 2 Gecommitteerd 2015

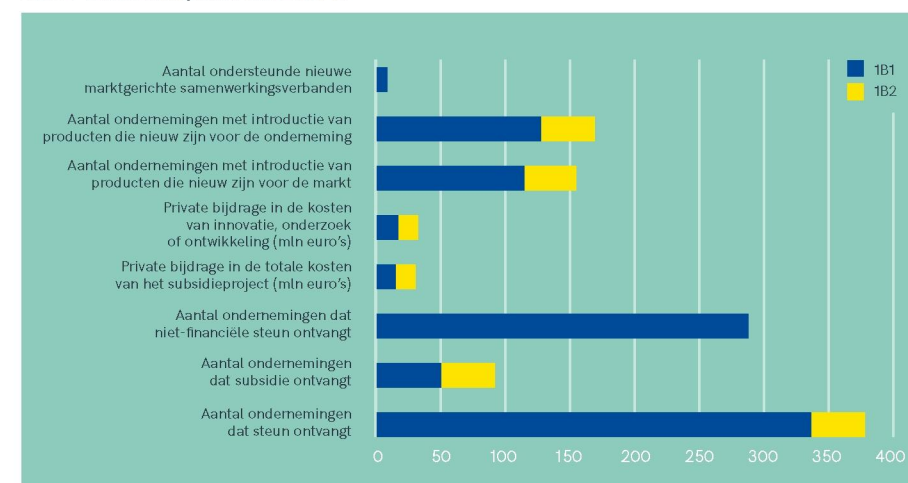
Figuur 4 Committeringen ten opzicht van streefwaarde

Figuur 3 Verdeling nationaal publieke bijdrage 2015

Figuur 5 Indicatoren uitgesplitst voor 1B1 en 1B2

AMARYLLIS

Amaryllis is een minilaboratorium waarin apparatuur staat die beenmerg kan verwerken tot een hoog geconcentreerd, stamcel houdend eindproduct. De bijbehorende Neurokit, een samengesteld geheel van filters en slangetjes, maakt een volledig gesloten bewerking mogelijk. Bij het geheel wordt een speciale set van diagnostische testen geleverd die binnen 2 uur kunnen vaststellen of het stamcel preparaat besmet is geraakt met virussen, bacteriën en schimmels.

Amaryllis vervangt een clean room en maakt het mogelijk dat overal ter wereld in elk ziekenhuis (en zelfs in veldhospitelen van het leger) beenmerg van patiënten veilig getest en opgewerkt kan worden tot een kant en klaar stamcel product (AMARCELL). Met dit product is het mogelijk om patiënten met een acute dwarslaesie binnen een aantal uren met hun eigen stamcellen te behandelen. Stamcellen staan erom bekend dat zij ontstekingen kunnen afremmen of zelfs kunnen stoppen. Bij een dwarslaesie wordt de grootste schade niet veroorzaakt door het ongeval zelf, maar door de ontsteking van het ruggenmerg die optreedt als gevolg van het ongeval. Het snel toedienen van stamcellen kan het ontstekingsproces afremmen. Amaryllis is uniek en brengt de toekomst van de stamcel therapie als behandelmethode van ernstige

ziekten van het centrale zenuwstelsel waarbij ontstekingen een belangrijke rol spelen, zoals ALS, Parkinson, MS, beroerten, dementie en dwarslaesies, weer een stukje dichterbij.

Projectpartners in het Amaryllis project zijn Neuroplast BV, Maastricht Instruments BV en Pathofinder BV en de Universiteit van Maastricht afdeling Mental Health and Neuroscience.

Het project versterkt het valorisatievermogen van drie van de vier partners en integreert bestaande kennis en nieuwe kennis in concrete nieuwe producten met een breed scala aan toepassingen. Met deze producten en de hieruit voortvloeiende toepassingen draagt dit project dan ook concreet bij aan het verwezenlijken van de uitdagingen Gezondheid, Demografie en Welzijn genoemd in de Regionale Innovatie Strategie voor Slimme Specialisaties (RIS3). De vierde partner, de universiteit van Maastricht, is een internationale kennisinstelling op het gebied van neurowetenschappen en moleculaire medische wetenschappen. Zij toetst en bewaakt de in dit project beschreven ontwikkelingen binnen de bij dit consortium aangesloten MKB-bedrijven.

5 VRAGEN AAN

Johannes de Munter

Arts epidemioloog,
CEO Neuroplast BV en penvoerder van het consortium Amaryllis

1. Wat heeft u met behulp van de OPZuid subsidie kunnen realiseren?

Met de OPZuid subsidie is het mogelijk geworden om het Amaryllis-concept van idee en concept door te ontwikkelen tot concrete CE goedgekeurde eindproducten die na 2017 ook commercieel op de markt gebracht kunnen gaan worden. Het subsidieprogramma maakt dit soort ontwikkelingen mogelijk, vooral voor kleine innovatieve bedrijven. De thema's zijn duidelijk en relevant. Minder prettig is de administratieve afhandeling die soms haaks staat op economische bedrijfsvoering. Er wordt

wel eens vergeten dat het gaat om kleine bedrijven die willen innoveren. De sterk op verantwoording gerichte bureaucratische regels maken het niet altijd makkelijk en schrikken ook af.

2. Wat is de verwachte impact van uw project?

Amaryllis gaat het mogelijk maken dat elk ziekenhuis, waar ook ter wereld in staat wordt gesteld om op een veilige manier, snel en zonder dure voorzieningen, een stamcel product kan maken om ernstig invaliderende ziekten van het centrale zenuwstelsel adequaat te kunnen behandelen. Deze in onze ogen unieke primeur zet Limburg als innovatieve life science provincie op de wereldkaart en kan met name door het bevorderen van medisch toerisme sterk bijdragen tot het groei van de lokale werkgelegenheid in andere sectoren dan life sciences.

3. Is er bij uw project sprake van innovatie?

De innovatie is het integreren van een hele zorgketen in een mobiel en gesloten platform, waarbij veiligheid en snelheid leidend zijn. Amaryllis vervangt dure voorzieningen en brengt de stamcel behandeling binnen bereik van ziekenhuizen en patiënten.

4. Heeft uw project invloed op het verbeteren van lokale, regionale en interregionale samenwerkingsverbanden?

Amaryllis draagt bij tot het meer translationeel samenwerken tussen wetenschap en bedrijfsleven. Het consortium werkt samen met regionale partijen die actief betrokken worden bij het ontwikkelen, produceren, certificeren en onderhouden van de ontwikkelde apparatuur.

5. Wat gebeurt er na de looptijd van uw OPZuid project?

Neuroplast hoopt met Amaryllis straks op eigen benen te kunnen staan en een uniek concept op de markt te brengen dat ook substantieel gaat bijdragen aan het levensgeluk en gezondheid van een grote groep patiënten. Daarnaast hoopt Neuroplast ook in de toekomst nieuwe innovaties te kunnen blijven ontwikkelen met hulp van Europese programma's.

Colofon

Dit is een uitgave van **Stimulus Programmamanagement** namens de management autoriteit provincie Noord-Brabant. Mede mogelijk gemaakt door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling in het kader van OPZuid.

Stimulus Programmamanagement
Postbus 585
5600 AN Eindhoven
040 - 237 01 00
info@stimulus.nl
stimulus.nl

Redactie
Stimulus Programmamanagement

Foto's
Dutch Institute World Class Maintenance,
Avans Hogeschool, Neuroplast BV,
provincie Limburg, E.M. Meijer, Stimulus
Programmamanagement.

Vormgeving en realisatie
SIM.ONE Grafisch Ontwerp

Jaarlijks verslag over de uitvoering van het
Operationeel Programma EFRO 2014-2020,
Regio Zuid-Nederland.

Programmanummer
CCI 2014NL16RFOP003

Subsidiabel gebied
Provincies Noord-Brabant, Limburg en Zeeland

Verslagjaar
2015

Dit verslag is goedgekeurd door het
Comité van Toezicht op 13 mei 2016.

Voor meer informatie over het OPZuid of andere
subsidieprogramma's, kijk op stimulus.nl

© Copyright 2016. Aan deze uitgave kunnen geen
rechten worden ontleend.

